

Dôvodová správa

Zastupiteľstvo KSK na svojom 15. zasadnutí v apríli 2012, uznesením č. 426/2012 schválilo zámer na vstup KSK do Európskeho zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS). V zmysle dohody predsedu Košického samosprávneho kraja a predsedu BAZ župy zakladajúcimi členmi EZÚS budú zatiaľ KSK a BAZ župa a budúcim prístupujúcim členom bude Zakarpatská oblasť Ukrajiny.

Dňa 8.10.2012 boli ukončené konzultácie na pracovnej úrovni s maďarskými partnermi ku konečnému zneniu zakladacích listín v slovenskom a maďarskom jazyku. Týmto obe strany považujú negociačný proces na pracovnej úrovni za skončený a je možné pristúpiť k ratifikácii dokumentov.

1. Európske zoskupenie územnej spolupráce (EZÚS), základné rámce

Dňa 5. júla 2006 bolo prijaté nariadenie EÚ 1082/2006 o EZÚS. Návrh na vytvorenie EZÚS vzišiel z politického uznania právnej formy, v rámci ktorej by mohli spolupracovať verejné, ako aj súkromné orgány z rozličných členských štátov. Táto potreba bola mimoriadne citelná, keď sa pri cezhraničných projektoch využívali aj verejné výdavky. V roku 2010 sa EZÚS ocitli v zmenenom politickom prostredí v porovnaní so situáciou, ktorá vládla, keď bolo nariadenie o EZÚS pripravované, propagované a úspešne prijaté. Prijatím Lisabonskej zmluvy a následne Stratégie EÚ 2020 sa „**územná súdržnosť**“ a „**hospodárska a sociálna súdržnosť**“ stala jedným z hlavných cieľov EÚ a samotný nástroj EZÚS bol vytvorený vyslovene na účel „územnej spolupráce“. V súčasnosti sa pripravuje revízia Nariadenia 1082/2006 o EZÚS, ktorá rozšíri niektoré oblasti spolupráce a právomoci EZÚS (napr. účasť verejných podnikov v EZÚS, spolupráca so súkromnými subjektmi, vyberanie poplatkov za infraštruktúru a pod.) a navrhne zjednodušenie podmienok registrácie EZÚS.

Takmer všetky členské štáty prijali začiatkom roka 2011 vnútroštátne právne ustanovenia o EZÚS. Slovenská republika prevzala Nariadenie do vnútroštátnej legislatívy zákonom č. 90/2008 Z. z. o európskom zoskupení územnej spolupráce a o doplnení zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov. Počet vytvorených a pripravovaných EZÚS je približne 30, pričom tie, ktoré sú už zriadené, zoskupujú viac ako 350 miestnych a regionálnych samospráv zastupujúcich 20 miliónov Európanov.

EZÚS predstavuje významný krok k zavedeniu práva regionálnych a miestnych orgánov na cezhraničnú spoluprácu. Je prvým útvarom, ktorý umožňuje zoskupenie samospráv rôznych členských štátov **bez predchádzajúceho podpísania medzinárodnej dohody ratifikovanej národnými parlamentmi**. Zainteresovaným stranám poskytuje nielen stabilný rámec spolupráce, ale aj široké možnosti na základe jeho právnej subjektivity, flexibility a uplatniteľnosti v rôznych oblastiach politiky EÚ. Hlavným cieľom EZÚS je cestou spolupráce posilňovať hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

2. Európske zoskupenie územnej spolupráce Via Carpatia s ručením obmedzeným, základné rámce

V samotnom srdci Európy sa nachádza územie s rozlohou 14 002 km² s 1 503 899 obyvateľmi, ktoré sčasti patrí ku Košickému samosprávnemu kraju (Slovenská republika) a z časti k Borsod-Abaúj-Zemplén megye (Maďarsko), ktoré spájajú spoločné historické a kultúrno-jazykové tradície.

S prihladením na dlhoročnú spoluprácu obidvoch regiónov, ktorej začiatok sa datuje na rok 2007, kedy bola uzatvorená Rámcová dohoda o spolupráci regionálnych samospráv v oblasti hospodárskeho rozvoja, rozvoja cestovného ruchu, rozvoja dopravnej a informačnej infraštruktúry a životného prostredia, zástupcovia regiónov prejavili záujem o prehĺbenie tejto spolupráce aj s pomocou využitia nového nástroja pre posilnenie súdržnosti a spolupráce prihraničných regiónov v podobe Európskeho zoskupenia územnej spolupráce (ďalej len „EZÚS“). Základné rámce tohto zoskupenia sú nasledujúce:

- EZÚS má názov v slovenskom jazyku **Európske zoskupenie územnej spolupráce Via Carpatia s ručením obmedzeným**, v maďarskom jazyku má názov Via Carpatia Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás a v anglickom jazyku má názov European Grouping of Territorial Cooperation Via Carpatia limited.
- EZÚS nadobúda právnu subjektivitu dňom zápisu do registra vedenom na Registrovom úrade, ktorého činnosť je v pôsobnosti Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

- EZÚS vykonáva svoje úlohy na území Košického samosprávneho kraja a území Borsód Abaúj Zemplén župy. Zakladateľmi a členmi EZÚS sú:
 - a) Košický samosprávny kraj, so sídlom Námestie Maratónu mieru č. 1, 042 66 Košice, Slovenská republika,
 - b) Borsód Abaúj Zemplén megye, Városház tér 1, 3525 Miskolc, Maďarsko.
- Sídлом EZÚS je Košický samosprávny kraj, Námestie Maratónu mieru č. 1, v Košiciach, Slovenská republika.
- EZÚS bolo založené na uľahčenie a podporu cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce medzi jeho členmi s cieľom posilniť hospodársku a sociálnu súdržnosť, predovšetkým prostredníctvom realizácie projektov alebo programov cezhraničnej spolupráce s nasledujúcimi cieľmi:
 - 1. Poradensko-konzultačná činnosť** v oblasti regionálneho rozvoja:
 - a) príprava spoločných rozvojových stratégií v nasledovných oblastiach,
 - zamestnanosť a sociálna oblasť,
 - podpora poľnohospodárskej produkcie (budovanie distribučných centier pre agrokomodity),
 - cestovný ruch (kongresová turistika, tvorba ucelenej ponuky produktov pre jednotlivé mikroregióny, napr. Víno a gastronómia, spoločný marketing, infocesty pre touroperátorov),
 - predstavenie a zachovanie kultúrneho dedičstva,
 - b) spracovanie a implementácia spoločných projektov na realizáciu spoločných rozvojových stratégií,
 - c) iniciatívy vedúce k získaniu riadenia programu cezhraničnej spolupráce z fondov EÚ, pre realizáciu spoločných projektov na realizáciu spoločných rozvojových stratégií.
 - 2. Integrácia** v nasledovných oblastiach:
 - a) zdravotná starostlivosť,
 - b) osobná a cestná doprava,
 - c) komunálny odpad,
 - d) protipovodňové aktivity,
 - e) ochrana životného prostredia,
 - f) cyklotrasy,
 - g) Vinohradnícka oblasť Tokaj,
 - h) dodávanie energie,
 - i) krízové riadenie, odstraňovanie havárií,
 - j) podpora investícií,
 - k) vytvorenie cezhraničných logistických a priemyselných zón.
 - 3. Spoločný postúp** v oblasti presmerovania medzinárodných tovarových tokov:
 - a) iniciatívy vedúce k oživeniu intermodálnej dopravy v smere východ – západ na V. koridore,
 - b) iniciatívy vedúce k budovaniu prepojenia sever – juh a zápisu Pobaltského koridoru (Via Carpatia) vedúceho pozdĺž Šengenskej hranice, do európskej siete TEN-T.
- Pre fungovanie EZÚS sa bude uplatňovať slovenské právo, ako právo štátu, kde má EZÚS svoje sídlo. V prípade akýchkoľvek sporov medzi členmi EZÚS, členovia EZÚS sa zaväzujú riešiť spory dohodou. V prípade nedosiahnutia dohody sa spory budú riešiť prostredníctvom slovenského všeobecného súdu.
- EZÚS je založené na dobu neurčitú. Členovia EZÚS môžu jednohlasne rozhodnúť o jeho zrušení, o jeho zlúčení bez právneho nástupcu, splynutí alebo rozdelení. EZÚS zaniká ku dňu výmazu z registra. O zrušení EZÚS s likvidáciou alebo bez likvidácie rozhoduje

valné zhromaždenie. Likvidačný zostatok sa rozdelí medzi členov EZÚS v pomere ich výšky vkladov.

- EZÚS bude financované z členských príspevkov a z prostriedkov z projektov spolufinancovaných Európskym spoločenstvom. Príjmami EZÚS môžu byť aj dotácie z iných verejných zdrojov a dary od fyzických a právnických osôb, dedičstvá a taktiež príjmy z vlastnej činnosti. Každý člen EZÚS je povinný platiť ročné členské príspevky. Všetci členovia EZÚS platia členské príspevky v rovnakej výške. Prvý členský príspevok bude uhradený do 30 dní od dátumu registrácie EZÚS v registri vedenom na Registrovom úrade Slovenskej republiky. Výška prvého členského príspevku je čiastka ekvivalentná 20.000,- Eur (slovom: Dvadsaťtisíc Eur).
- Orgánmi zoskupenia sú:
 - a) valné zhromaždenie
Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom EZÚS, prijíma uznesenia vo veciach, ktoré patria do jeho právomoci. Valné zhromaždenie EZÚS má 2 členov, po jednom zástupcovi za každého člena EZÚS. Členov EZÚS zastupujú predsedovia regionálnej samosprávy. Člen valného zhromaždenia vykonáva svoju funkciu bezodplatne.
 - b) riaditeľ
Riaditeľ je štatutárnym a výkonným orgánom EZÚS. Riaditeľ riadi činnosť zoskupenia a koná v jeho mene. Je zodpovedný za realizáciu a plnenie cieľov EZÚS a uznesení valného zhromaždenia a v ich rozsahu prijíma samostatné rozhodnutia s prihliadnutím na veci vyhradené do kompetencie valného zhromaždenia. Pripravuje a prerokúva materiály, určené na rokovanie valného zhromaždenia. Riaditeľ je zamestnancom EZÚS. Kandidáta na post riaditeľa navrhujú členovia EZÚS. Funkčné obdobie riaditeľa je 4 roky, pričom valné zhromaždenie môže odvolať riaditeľa kedykoľvek aj bez uvedenia dôvodu.
 - c) dozorná rada
Dozorná rada je kontrolný orgán zoskupenia, ktorý dohliada na činnosť zoskupenia. Dozorná rada je zložená zo 4 členov, po dvoch zástupcoch každého člena EZÚS. Členovia Dozornej rady sú volení a odvolávaní valným zhromaždením. Funkčné obdobie členov Dozornej rady je štvorročné. Funkcia člena Dozornej rady sa vykonáva bezodplatne. Dozorná rada volí spomedzi svojich radov predsedu, podpredsedu a tajomníka.
 - d) spoločný sekretariát
Spoločný sekretariát je administratívnym výkonným orgánom EZÚS, ktorý zabezpečuje realizáciu cieľov a úloh EZÚS. Spoločný sekretariát riadi riaditeľ EZÚS. Spoločný sekretariát EZÚS má sídlo v Slovenskej republike, v sídle Košického samosprávneho kraja, Námestie Maratónu mieru č. 1 v Košiciach. Spoločný sekretariát tvoria zamestnanci EZÚS. Spoločný sekretariát si môže na plnenie svojich úloh zriadiť vysunuté pracoviská. Organizačnú štruktúru spoločného sekretariátu schvaľuje na návrh riaditeľa valné zhromaždenie. Zamestnanci EZÚS sú zamestnaní v pracovnoprávnom vzťahu. Podrobné podmienky výberu zamestnancov a podmienky ich pracovného zaradenia určuje riaditeľ. EZÚS môže zadávať plnenie úloh tretím osobám na základe dohôd, zmlúv o dielo, alebo iných zmlúv podľa obchodného zákonníka a zákonníka práce.